

Valtiovarainministeri Annika Saarikko
Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen
Valtioneuvoston kanslia
Eduskuntaryhmien puheenjohtajat
Vaasan vaalipiirin kansanedustajat

Pohjanmaan korkeakoulujen, Pohjanmaan liiton ja Vaasan kaupungin yhteinen kannanotto 31.8.2021

TUTKIMUSRAHOITUKSEN LEIKKAUKSET ON PERUTTAVA

Valtiovarainministeriön elokuussa julkistaman budjettiehdotuksen mukaan Suomen Akatemian ja opetus- ja kulttuuriministeriön kautta kanavoitava tutkimusrahoitus pienenee vuonna 2022 51 miljoonalla eurolla kuluvaan vuoteen verrattuna. Se on pienenevässä, sillä valtio ei korvaa kokonaan Veikkauksen tuotoista saatavien varojen vähenemistä edunsaajille ja korvauksesta ei ole sovittu vuoden 2023 jälkeen. Veikkauksesta saatavat varat ovat vähentyneet pysyvästi 30–40 prosenttia. Tätä ennen kevään kehysriihen yhteydessä valtioneuvosto päätti 35 miljoonan euron leikkauksesta Akatemian kautta jaettavaan tutkimusrahoitukseen vuodesta 2023 alkaen. Leikattavat summat vastaavat pienen suomalaisen yliopiston koko vuosibudjettia tai suuremman yliopiston koko tutkimusbudjettia.

Leikkaukset ovat ristiriidassa hallituksen ohjelman ja koulutuspoliittisen selonteon tavoitteiden kanssa

Olemme erittäin huolissamme näiden jo tehtyjen päätösten ja suunniteltujen leikkausten vaikutuksista TKI-toimintaan, sen vaikuttavuuteen ja kansainvälisyyteen sekä orastavaan talouskasvuun. Suomen hallitusohjelman yhtenä keskeisenä tavoitteena on kääntää Suomen TKI-määrärahat nousu-uralle ja kehittää Suomesta maailman paras innovaatio- ja kokeilu ympäristö. Valtiovarainministeriön budjettiehdotus on vakavasti ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteiden kanssa, ja vaarantaa Suomen aseman merkittävänä tutkimus- ja innovaatiotoimintaympäristönä. Maailmatalouden merkittävässä murrosvaiheessa ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin reagoitaessa, Suomen onkin panostettava entistä enemmän julkisen ja yksityisen sektorin innovaatiokumppanuusmallin kehittämiseen.

Keväällä 2021 julkaistun hallituksen koulutuspoliittisen selonteon tavoitteena on puolestaan se, että vuoteen 2030 mennessä puolet ikäluokasta suorittaa korkeakoulututkinnon ja korkeakoulujen uusien ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä kolminkertaistuu. Valtiovarainministeriön ehdottamat leikkaukset heikentävät merkittävästi edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamista sekä siten myös Suomen osaamistason ja globaalin kilpailukyvyn kehittymistä. Korkeatasoinen ja dynaaminen TKI-toiminta tuottaa uutta osaamista ja innovaatiota kehittäen samalla korkeakoulujen opetusressurssien, kansallisten ja kansainvälisten yhteistyöverkoston ja lopulta valmistuvien opiskelijoiden laatua vastaten nopeasti kehittyvän työelämän tarpeisiin. TKI-

rahoitukseen tehtävien leikkauksien kielteiset vaikutukset realisoituvat samalla tavoin kaikilla näillä osa-alueilla ja varsin nopeasti.

Korkeatasoinen osaaminen, tutkimus ja innovaatiot synnyttävät kasvua ja kansainvälisiä investointeja

Kilpailu kansainvälisistä investoinneista on raastavan kovaa. Pohjanmaa on menestynyt siinä kilpailussa nimenomaan korkeatasoisen osaamisensa ja monipuolisen innovaatioekosysteeminsä ansiosta. Vaasan kaupunki on esimerkiksi vuoden 2021 aikana solminut jo kaksi merkittävää aiesopimusta akkuteollisuuden arvoketjun toimijoiden kanssa tuotannon käynnistämiseksi Vaasan kaupungin ja Mustasaaren kunnan yhteisellä GigaVaasa-suurteollisuusalueella. Työ- ja elinkeinoministeriön ja Vaasan kaupungin välisellä ekosysteemisopimuksella pyritään vahvistamaan vetovoimaisen innovaatiokeskittymän ja -ekosysteemin kehittymistä Vaasan seudulle. Pohjanmaa on vahvasti mukana myös kansallisen vetytiekartan toteuttamisessa ja innovatiivisten järjestelmäratkaisujen kehittämisessä energiaekosysteemin toimijoille.

Lupaavien avauksien etenemisen ja uusien kansainvälisten investointien kannalta on äärimmäisen tärkeää, että Suomi jatkaa hallitusohjelmansa mukaisesti innovaatioekosysteemiensä kehittämistä kestäväen kasvun moottoreina. Toimintaympäristön on oltava sellainen, että se houkuttelee Suomeen lisää osaajia, kansainvälistä tutkimusrahoitusta ja investointeja. Tutkimusrahoituksen leikkaaminen talouskasvun kannalta kriittisessä vaiheessa lähettää maailmalle täysin päinvastaisen viestin. Varsin tuoretta kansallista TKI-tiekarttaa siteeraten: Suomen kilpailukyky ja hyvinvointi rakentuvat osaamiselle, tutkimukselle ja innovaatioille. Suomen nousu pandemian aiheuttamasta poikkeustilanteesta ja menestyminen globaalissa kilpailussa edellyttää uuden tiedon tuottamista, yhteiskunnallista hyötyä ja arvonn lisää tuovia innovaatioita sekä korkeaa osaamisen tasoa. Laadukkaalla korkeakouluopetuksella on luonnollisesti keskeinen rooli Suomen osaamisen tason nostamisessa, joten tutkimusrahoitukseen suunnattavia määrärahoja ei tule missään nimessä siirtää korkeakoulujen opetukseen varatuista budjettimomenteista.

Osaamisesta ja uusien innovaatioiden kehittämisestä ei ole varaa leikata

Suomen talous ja vienti saadaan pysyväälle kasvu-uralle ainoastaan innovaatioiden ja korkeatasoisen osaamisen kautta. EU:n elpymisvälineen kautta myönnettävä kertaluontoinen rahoitus ei korvaa pitkäjänteistä ja eri tutkimusaloille suunnattavaa tutkimusrahoitusta. Esimerkiksi Business Finlandin kautta kanavoitava RFF-rahoitus on pääsääntöisesti kytketty kansainvälistymiseen ja vahvasti elinkeinoelämän kehittämiseen eikä siten tue laajemmin esimerkiksi sosiaali- ja terveys- ja muiden humanististen tieteenalojen TKI-toimintaa tai kaupunkiseutujen kehittämistä hiilineutraaleiksi. Osaamisesta ja uusien innovaatioiden kehittämisestä ei yksinkertaisesti ole varaa leikata, vaikka budjettiraamit olisivat kuinka tiukat. Suomen täytyy hallitusohjelmansa mukaisesti nostaa TKI-panostukset neljään prosenttiin BKT:sta ja kehittää Suomesta maailman paras innovaatio- ja kokeilu ympäristö. Pitkäjänteinen, määrätietoinen ja keskinäiseen luottamukseen perustuva kehittämissuunnitelma, jota tehdään muun muassa erilaisissa ekosysteemeissä yliopistojen, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa, edellyttää useamman vuoden ennakoitavuutta.

Pidämmekin välttämättömänä, että hallitus peruu tutkimusrahoitukseen suunnitellut leikkaukset ja aloittaa valmistelut tutkimusmäärärahojen kattamiseksi kokonaisuudessaan valtion budjettivaroista ja TKI-rahoitusjärjestelmän kehittämiseksi pitkäjänteisemmäksi sekä innovaatioekosysteemien toimintaa ja verkostoitumista tukevaksi.

Örjan Andersson, rehtori, Yrkeshögskolan Novia

Kati Komulainen, rehtori, Vaasan ammattikorkeakoulu

Lisbeth Fagerström, Vaasan yksikön rehtori, Åbo Akademi

Jari Kuusisto, rehtori, Vaasan yliopisto

Tomas Häyry, kaupunginjohtaja, Vaasan kaupunki

Marcus Norrgård, oikeustieteen professori, OTT, VT, Helsingin yliopiston
Vaasan oikeustieteellinen koulutus

Sören Kock, vararehtori, Hanken Svenska handelshögskolan

Kaj Suomela, maakuntajohtaja, Pohjanmaan liitto